

ΤΟ ΕΝ ΠΕΝΕΥΗ ΣΤ. ΔΙΕΘΝΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ *)

Τὰ πάντα τοσούτον ἀμέλειως καὶ κανονικῶς ἡ ἐπιτροπεία τοῦ Συνεδρίου διοργάνωσεν, ὥστε ἅπαντα τὰ μέλη μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὠμίλουν διὰ τὴν τοιαύτην παρασκευὴν καὶ διὰ τὴν ἔκτακτον ἥς ἔτυχον φιλοξενίαν· διότι καθ' ὅλον τὸ πενθήμερον διάστημα ὡς καὶ κατὰ τὴν παραμονὴν εἶχεν αὕτη προπαρασκευάσις ἐσπερίδας καὶ γεύματα προσφερθέντα εἰς ἡμᾶς μετ' ἐξαιρετικῆς εὐνοίας καὶ περιποιησέων δι' αἷς τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν καὶ δημοσίᾳ ἐκφράζομεν, ἰδίᾳ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Γενεύης καὶ εἰς τὰς εὐγενεῖς οἰκογενεῖας κ. κ. Claparté, Flournoy καὶ τὴν δημοκρατικωτάτην Cellerier.

Τὰ ζητήματα τὰ καθορισθέντα ἐκ τῶν προτέρων δι' εἰδικὸν προγράμματος ὡς καὶ μάλιστα τῶν εἰσηγητικῶν ἐκθέσεων ἐπίσης τυπώθεισών, συνεζητήθησαν μετὰ πολλῆς ἡρεμίας καὶ φρονήσεως ὡς ἡρμοζεν εἰς σοφοὺς, πλὴν μικρὰς τινὸς θυέλλης ἥτις εἶχεν ἐγερθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος· τὸ περὶ ψυχολογίας τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ αὕτη διὰ τῆς φρονήσεως τοῦ σοφοῦ εἰσηγητοῦ καὶ γηραιοῦ καθηγητοῦ Δανου κ. Hofstad ἀπεσοβήθη καὶ οἱ θεολόγοι δυτικοὶ τε καὶ διαμαρτυρούμενοι ἐνῶ συνασπισθέντες προσῆλθον ὅπως διαμαρτυρηθῶσι διὰ τὴν θεωρημένην ἀνευλάβειαν ἐκ μέρους τῶν τολμηρῶν τούτων ψυχολόγων οἵτινες ἐθίζαν ζήτημα ὅπερ οἱ αἰῶνες ἐσεβάσθησαν, ἔμειναν καὶ αὐτοὶ τέλος εὐχαριστιμένοι καὶ εἰς νέος Χρυσόστομος ὅστις καθ' ἑλπὴν τὴν διάρκειαν τοῦ συνεδρίου διορίσθη ὁ Racheux κατὰ τὴν πρόποσιν ἣν ἡγεῖρε κατὰ τὸ τελευταῖον ἐκείνου ἀλησμόνητον γεῦμα, ὠμολόγησεν ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ ὁ Πάπας δὲν κατώρθωσε δηλ. τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θείου λόγου τοῦ Σωτῆρος — καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμήν — ἤδη διὰ τῶν λαμπρῶν τούτων διεθνῶν Συνεδρίων ἐκπληροῦται.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν πλὴν τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος συνεζητήθησαν καὶ τὸ περὶ ὑποσυνειδητοῦ (subsonscienti) τοῦ ὁποίου ὁ εἰσηγητὴς κ. Dessois καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου προσεπάθησε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ φαινόμενα τὰ αὐτόματα, ὡς καὶ τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ τὰ παραπλήσια πρὸς ταῦτα δὲν εἶνε πραγματικά· παρατηρήσεις ὡσαύτως περιέργους ἐποίησαν οἱ κ. κ. Janet καὶ ὁ Ἀμερικανὸς Prince ὁ Ἀγγλιστὶ ἀναπτύξας τὸ θέμα. Ἐτερον ὡσαύτως κινεῖν τὸ διαφέρον θέμα ἦτο τὸ τῶν φαινομένων τῶν ψυχοφυσιολογικῶν (medumnite) ὅπερ μόνος ἐκ τῶν τριῶν ψυχολόγων ἀσχοληθέντων, εἰς τοῦτο τῶν ἑτέρων δύο μὴ συναινεσάντων νὰ φέρωσι εἰς φῶς τὰ πορίσματα τοῦ θεματοῦ τῶν ὁ κ. Alrutz ὁ τῆς Οὐζάλης Σουήδος καθηγητῆς διὰ φωτεινῶν ἀκτίνων προσεπάθησε νὰ ἐξηγήσῃ τὰ φαινόμενα ταῦτα.

Ἐκεῖνο ὁμῶς ὅπερ περισσότερον διήγειρε τὴν προσοχὴν καὶ τὸν καινὸν θαυμασμόν ἡμῶν

κατὰ τὴν ἡμέραν τὴν πρώτην τοῦ Συνεδρίου ἦσαν αἱ οὐθμικαὶ ἀσκήσεις ἅς περὶ τὴν ἡμέρ. μ. ὥραν ὁμάδες παρθένων καὶ κορασιῶν ἐξετέλεσαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ὁδείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μουσικοῦ καὶ ψυχολόγου καὶ γυμναστοῦ κ. Helesteze τῇ βοηθείᾳ τοῦ κλειδοκυμβάλου γυμνάσποδες σχεδὸν πᾶσαι καὶ φέρουσαι ἐπιγονάτιον περισκελίδα μετ' ἐξόχου ἐπιτυχίας ὑπὸ τὰ ραγδαία χειροκροτήματα τοῦ ἀκροατηρίου, ἀναπαριστῶσαι διάφορα τῆς ψυχῆς πάθη καὶ ποικίλας τοῦ ἀνθρώπου ἐργασίας ἐν ἀστραπιαίᾳ ταχύτητι.

Ὁσαύτως πρὸς ἐξήγησιν τοῦ «τροπισμοῦ» τῶν ζώων, ὡς ὠνόμασαν τὰς ἀκουσίους τῶν ζώων κινήσεις, ἐγένοντο καὶ πειράματα περιστρεφῶν ἵπταμένων.

Θέματα σπουδαιότατα ψυχολογικὰ ἀνεπτύχθησαν καὶ κατὰ τοὺς ἄλλους ὡσαύτως ὑπὸ διαπορεπῶν ψυχολόγων ὡς τὸ περὶ αἰσθημάτων ὑπὸ τοῦ ἐξόχου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βόννης κ. Külpe, τὸ περὶ μέτρου τῆς προσοχῆς καὶ ἄλλα. Τὸ περιστορεῖν καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν ὅπερ παρουσίασε τὸ συνέδριον τοῦτο διὲν ἀνεγνώρισε καὶ τὴν Ἑσπεράντο ὡς γλώσσαν διεθνή καὶ τινες νέοι ὠμίλησαν εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην προσπαθοῦντες νὰ πείσωσι τοὺς ψυχολόγους τοὺς μέλλοντας νὰ ἀσχοληθῶσιν εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ψυχολογικῶν διεθνῶν ὅρων νὰ ἀρυσθῶσι τοὺτους ἐκ τῆς Ἑσπεράντο (!)

Ὁ χῶρος τῆς «Πινυκοθήκης» δὲν μᾶς ἐπιτρέπει δυστυχῶς νὰ ἀναπτύξωμεν θέματα ἅπαντα ἴσως εἰδικὰ ὄντα δὲν κινεῖσι εὖσιν τὸ διαφέρον τοῦ ἀναγνώστου· οὐχ ἥτιον εἰς τὰ δύο κυρίως θέματα, τὸ περὶ ταξινόμησεως ψυχολογικῶν τῶν καθηγετωνμένων παιδῶν (arriere) ὡς καὶ τὸ παραπλήσιον σχεδὸν πρὸς αὐτὸ τὸ περὶ ψυχολογικῆς ἅς μᾶς ἐπιτρέψωσιν οἱ ἀναγνώσται νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ δι' ἐπὶ τοῦ πρώτου ὀλίγον ἐκτενέστερον, διότι τοῦτο θεωροῦμεν τὸ σπουδαιότατον πάντων.

Ἡ τῶν παιδῶν τῶν ἀμελῶν, τῶν καθυστερούντων, τῶν ἀκανόνιστων ἢ καὶ ἀνισορροπῶν μελέτη ἀπετέλεσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδίον κλάδον τῆς πειραματικῆς ψυχολογίας τὸν ὀνομασθέντα παιδολογικόν, εἰς ὃν καταληκτικαὶ πρόοδοι παρατηροῦνται, πρόοδοι ἐντελῶς ἀγνώστοι παρ' ἡμῖν. Ὁ παῖς ἔτυχεν ἰδίᾳ προσοχῆς παρὰ τῶν φυσιολόγων καὶ ψυχολόγων ὡς πρὸς τὴν γέννησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ἐργαστήρια παρὰ τὰ διδασκαλεῖα, ἐνθα πρότυπα ὑπάρχουσι σχολεῖα, ἰδρύθησαν, δι' ἰδίον δέ, ὡς εἰδομεν, συσχευῶν παρακολουθεῖται ἡ ἀνάπτυξις αὐτοῦ· πολλοὶ δὲ καὶ ἰδίον ἐργαστήριον παιδοτεχνικὸν ἵδρυσαν ὡς τὸ ἐν Βουξέλλαις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ τῆς Βελγικῆς ἐταιρείας τῆς καλουμένης παιδοτεχνικῆς σχολῆς ἐχούσης τὴν παροχὴν πληροφοριῶν πρακτικῶν εἰς τοὺς γονεῖς διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῶν τέκνων αὐτῶν.

*) Συνέχεια.

Ειδικοί ιατροί και παιδαγωγοί προσελήφθησαν, οίτινες καθ' ἑκάστην Κυριακὴν δώρεον ἐξετάζουσι τὰς ἑξεις καὶ τὸν ὁργανισμόν τῶν παιδῶν.

Σχολεῖα ἰδιαίτερα εἰς ἃ χωρίζονται τὰ καθυστεροῦντα τῶν ἄλλων τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ ἐν Γενεῇ ἰδρυθὲν ἐσχάτως ἔνθα ὁ καθηγητὴς κ. Claparède καὶ γραμματεὺς τοῦ Συνεδρίου ἐποιεῖτο τὰς μελέτας αὐτοῦ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο ἔθεσαν τὰ ἀνισορροπία, τὰ λίαν ἀμελῆ, τὰ ἀσθενῆ, τὰ ἀνάγκων, καὶ ἐν γένει τὰ ἀδύνατα παιδία διὰ τὰ ὁποῖα ἰδία προσαχὴ δίδεται καὶ ἴδιον πρόγραμμα ἐφαρμόζεται. Τὸ θέμα λοιπὸν ὅπερ μετὰ ζωηρότητος συνεζητήθη ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ εἰς ὃ παρήκοντο καὶ πλείστοι τῶν κορυφαίων τῶν ἀσχοληθέντων εἰς τὸ ἔργον ταῦτο, ὡς ὁ καθηγητὴς τῆς ψυχολογίας εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ Πανεπιστήμιον ὁ διάσημος κ. de Sanctis (ὁ τοσοῦτον φανατικός εἰς τὴν γλῶσσάν του, ὥστε καίτοι εὐχερῶς ὁμιλεῖ τὴν Γαλλικὴν διαλέγετο Ἰταλιστί, ¹) ὁ πατὴρ αὐτοῦ κ. Decroly ὅστις καὶ εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος ὑπῆρξε. Ὁ φίλατος μοι κ. Schuyten, ὅστις καὶ προήδρευε ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἡ διασχίσασα πάσαν τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν καὶ Ἑλβετίαν, καὶ μέλλουσα ἰσως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἔλθῃ κ. Hoesch-Ernest ²) καὶ φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς πλήρη συσκευὴν διὰ κρανιοσχοπικὰς καὶ μυϊκὰς μελέτας, καὶ ἄλλοι. Ἰδοὺ τὰ σημεῖα εἰς ἃ ὁ κ. Decroly κατέβηξε.

1) ἵνα καταστή ὠφέλιμος ψυχολογικὴ καὶ τὰς ταξινομήσεις ἀνάγκη νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῶν αἰτίων, ἵνα νὰ δύνανται νὰ καθορισθῶσι τὸ ἀκανόνιστον καὶ τὴν βραδύτητα τοῦ παιδὸς ἐν τῷ σχολείῳ.

2) Τὰ αἷτια εἶναι πολλά, ἐξαρτῶντα δὲ ἐκ τοῦ ἀτόμου καὶ ἐκ τῆς ἐπιρροίας τοῦ περιβάλλοντος, πολλάκις καὶ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν. Τὰ αἷτια τὰ ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀτόμου δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς αἷτια ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ὁργάνων τῆς φυσικῆς ζωῆς καὶ εἰς αἷτια ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ὁργάνων τῆς ζωῆς τῆς σχετικῆς (relatton).

3) Ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν ἡ εὐρεσις τύπων καθαρῶν, εἰς οὓς τὸ ἀκανόνιστον δὲν προέρχεται ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου αἰτίου καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ὅς παρατηρεῖ τις ἐν καὶ μόνον στοιχείον αἰτιολογικὸν δὲν δύναται τις ἀσφαλῶς νὰ διαβεβαιώσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα αἷτια ἐνοχοποιητικά.

4) Εἶναι ἐπικίνδυνον νὰ εὐχαριστεῖται τις εἰς

1) Ὅτε συνήντησα αὐτὸν εἰς τὸ μουσεῖον καὶ ἤκουσα διαλεγόμενον αὐτὸν Γαλλιστὶ ἐτόλμησα νὰ τῷ ἀπευθύνω τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν. «Διὰ τί, κύριε Καθηγητά, ἀφοῦ τόσο εὐχερῶς ὁμιλεῖτε τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, δὲν μετεμειώσατε αὐτὴν καὶ εἰς τὰς ἀγακωμώσεις σας ἵνα πάντες ἐνοήσωμεν τὰς ὁραίας ἰδέας ἃς ἀνεπτύξατε;» «Διότι ἀκριβῶς καὶ οἱ Γάλλοι συναδελφοί, τοῦτο πράττουσιν ὁσάκις ἐρχονται εἰς Ἰταλίαν, ὁμιλοῦσιν Γαλλιστί, καίτοι ἄριστα γνωρίζουσι τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν».

2) Βλέπε περὶ ταύτης καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς εἰς τὸ «Δελτίον τῶν Ἑλληνίδων» ἀριθ. 7—8 μῆνα Νοέμβριον 1909.

τὰς ἐσπευσμένὰς ἐπιγραφὰς (etiquettes) εἶναι ἀμελῆς, ἀπρόσεκτος, ψεύστης, ἄστατος κλπ. ἅτινα παρουσιάζουσι συμπτώματα δευτερευούσης ταξέως καίτοι τόσο φανερά.

5) Διὰ τὰς κυβερνητικὰς ἀνάγκας δύναται νὰ καθιερώνη τις ταξινομήσιν ἀπαλείφως ἢν δέον νὰ θεωρῇ ὡς ἔχουσαν σχετικὴν τινὰ ἀσφάλειαν καὶ ἀξίαν ὑλικὴν τῶν περιστάσεων.

Ὁ προεδρεύων κ. Schuyten καθηγητὴς ἐν Ἀμβέρσῃ προσθετεῖ ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ταξινομήσῃ τις τοὺς παῖδας τοὺς ἀκανόνιστους ἢ ἀνισορρόπους εἰς ομάδας ὁμογενεῖς. Προτείνει λοιπὸν δύο μεγάλας ομάδας τοὺς δυναμένους νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν εἰς τὸ σχολεῖον διδασκαλίαν καὶ τοὺς ἥκιστα καταλήλους. Εἰτα ὁ κ. Schuyten ἀναφέρει πῶς αὐτὸς ἐταξινομεῖ μέχρι τοῦδε λαμβάνων τὸ μέσον ἢ τοὺς μετρίους διήρθεσεν ὅλους τοὺς μαθητὰς εἰς μετρίους ὑπὸ τοὺς μετρίους καὶ ὑπὲρ τοὺς μετρίους. Ἀφήσας τοὺς ἐν τῷ μέσῳ κειμένους ἡσχολήθη μετὰ τῶν εἰς τὰ ἄκρα ἐξορισκομένων τοιούτων ἐξετάζων τὰς φυσικὰς δυνάμεις καὶ τὰς πνευματικὰς. Ἡ ἐξέτασις αὕτη δίδει ἄριστα ἀποτελέσματα. Ὡς συμπέρασμα προτείνει ταξινομήσιν ἐπὶ τῆς μεθόδου τῆς συμπεριφορᾶς (ἡμιάτης, αὐστηρότης κτλ.)

(Ἔπεται τὸ τέλος)

I. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΞΕΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἔνας (πρὸς ἀρχαιολόγον ἀσφαβονισθέντα μὲ ἡλικιωμένην δεσποινίδα). — Μόνων εἰδὼν εἶπε ἡ κρηστὴ σας; Ἀρχαιολόγος. — Κατὰ τὰς τελευταίας ἐρεῦνας 32.

*

Ὁ σπιτονοικοκύρης. — Τί, πάλιν δὲν μπορείτε νὰ πληρώσετε τὸ νοίκι τοῦ ἀτελιέ;

Ἡ δούλη. — Ὅχι πρὸς τὸ παρόν, ἀλλὰ περιμένετε κομμάτι. Θὰ μπορούσα ἰσως νὰ σῶς ἕνα μανὶ καμμίαν ἄλλην εὐχαρίστησιν;

— Καλὰ, τότε δείξατε μιὰ φορὰ τὴ γοῆν ἡ γυναικα μου.

*

Δικαιολογημένη πλάνη.

Ἡ κείνη. — Ἀλλὰ ὅχι! Ὁ κλαπὴς Γκαίνσπερο δὲν ἦταν καπέλλο — ἦταν μιὰ εἰκόνα.

Ὁ σὺζυγὸς τῆς. — Ἀ! Ἐνόμισα ὅτι ἦταν καπέλλο ἐνεκα τῆς μεγάλης του τιμῆς.

*

Μεταξὺ δύο μόλις γνωρισθέντων:

— Ἐγὼ νὰ ἰδῇτε τί μοῦρας ἔχω γράφῃ εἰς τὴν ζωὴν μου.

— Εἰθε μετρίοφρων.

— Ὅχι, εἶμαι στενογράφος τῆς Βουλῆς.

*

Ποιητὴς. — Φέρε μιν, σ' εὐχαριστῶ ποὺ σὺ τοῦλάχιστον ἔμεινες ἕως τὸ τέλος τοῦ ἔργου μου καὶ δὲν ἐφυγες ἀπὸ τὴν πρώτην πρῶξιν.

Φίλος. — Ἐξέρες, τὰ πόδια μου εἶχαν παγώσῃ.